

## **СТАНОВИЩЕ**

**от проф. д-р Ирена Цонева Илиева – професор в Пловдивския университет „П. Хилендарски“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **„доктор“**

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,

професионално направление, 3.6. Право,

докторска програма „Международно право и международни отношения“

**на Христо Бойчев Боев**

**на тема „Режим на санкциите, налаган от Съвета за сигурност към ООН за поддържане и възстановяване на мира и сигурността“**

**Научен ръководител: проф. д-р Ирена Цонева Илиева – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

### **1. Общо представяне на процедурата и докторанта**

#### **1.1. Кратки биографични данни**

Христо Бойчев Боев е роден в гр. Варна през 1974 г. Завършва хуманитарна гимназия „П. Хилендарски“ в гр. Варна. Магистър е по „Право“ от Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ (2000 г.).

Бил е правен консултант и старши юрисконсулт в община Варна, в периода септември 2003 – септември 2004 г. е бил хоноруван асистент във ВСУ „Черноризец Храбър“. От м. ноември 2006 г. до м. май 2007 г. е бил експерт в политическия кабинет на Вицепремиера и министър на външните работи. От 2015 г. до 2023 г. е общински съветник в община Варна. Понастоящем е адвокат във Варненска адвокатска колегия.

През 2017 г. е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка по докторска програма „Международно право и международни отношения“ в Юридическия факултет на ПУ „П. Хилендарски“. Отчислен е с право на защита от 1 април 2020 г.

В процеса на обучението в докторантура Христо Боев прояви способност да разработва самостоятелно сложна научна проблематика, преди отчисляването му с право на защита редовно подготвяше и полагаше всички необходими изпити (изпит по специалността и по чужд език), своевременно попълваше на необходимите документи (индивидуалния учебен план и неговите изменения), поддържаше непрекъснат контакт с научния ръководител; обсъждаше на всички детайли от структурата и съдържанието на дисертационния труд; успешно публикуваше научни статии по темата на дисертацията и активно участваше в научни форуми като реализира три публикации по темата на дисертационния труд.

Докторантът владее английски, френски и руски език.

#### **1.2. Общо представяне на процедурата**

Член съм на научното жури, назначено със заповед № РД-22-821 от 8.04.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в качеството ми на научен ръководител на докторанта.

Христо Бойчев Боев е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка през 2017 г. със Заповед № Р33-1445 от 18.04.2017 г. и е отчислен с право на защита със Заповед № Р33-2234/30.06.2020 г. от 1 април 2020 г. на Ректора на ПУ „П. Хилендарски“.

Дисертационният труд е обсъден от Катедрения съвет на Катедра „Публичноправни науки“ на 23.03.2025 г. С решение на Факултетен съвет на Юридическия факултет от 2025 г. трудът е допуснат до защита пред научно жури.

Докторантът е представила всички необходими документи в съответствие с чл. 36, ал. 1 от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, както и 3 публикации по темата на дисертационния труд.

### **Актуалност на тематиката**

Въпросът за санкциите, които налага Съвета за сигурност на ООН за поддържане и възстановяване на мира и сигурността е особено актуален в съвременното състояние на международните отношения, когато се водят две войни – едната в резултат на агресията на Русия срещу Украйна и една в ивицата Газа между Израел и Хамас. Предметът на изследване е станал по-актуален от момента, в който се спряхме на тази тема. Той безспорно е дисертабилен, защото засяга важни теоретични въпроси, свързани с международната сигурност, понятието за „санкции“, „мерки“ и други възможни действия. Има и голямо практическо значение, както и прогностичен характер относно това кои санкции и мерки са били ефективни и кои не са допринесли за поддържането и възстановяването на мира и сигурността.

Докторантът ясно е формулирал обекта, целите, задачите и методологията на изследването.

## **2. Познаване на проблема**

Христо Боев има дълготраен интерес към предмета на дисертационния труд. Изследването показва отлично познаване на историята на международните отношения в контекста на предмета на изследване. Откроява се много добра теоретична подготовка в Глава Втора, където докторантът доказва задълбочени познания в теорията на международните отношения и международното публично право. Дисертационният труд се гради и върху познания за историята, главните органи и функциите на Организацията на обединените нации и по-специално на Съвета за сигурност. Допълнителен акцент представлява аспекта на регионалните организации за сигурност, сред които Африканския съюз, НАТО, ОССЕ и др. В тази част Хр. Боев също показва отлично познаване на проблематиката. Безспорно представянето на 14-тесегаша действащи санкционни режими доказва систематичност и задълбоченост на проучването.

## **3. Методика на изследването**

Използваната **методология** е интердисциплинарна по необходимост: използвани са историческият подход, както и класическите за правната наука позитивноправен и телеологични методи на тълкуване. В допълнение сполучливо е използван политически сравнителен анализ на различните санкционни режими, наложени от Съвета за сигурност на ООН и действащи към настоящия момент.

## 4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

### 4.1. Структура и съдържание на труда

Представен е дисертационен труд в обем от 232 страници, състоящ се от увод, три глави, заключение и използвана библиография. Главите са сравнително балансираны по обем, с обоснован превес на Глава Трета, посветена на сега действащите 14 санкционни режими.

Към дисертацията е включена декларация за оригиналност и достоверност, подписана от докторантът. Библиографската справка включва 65 заглавия на кирилица, 26 заглавия научна литература на латиница, 39 документа на български език и 10 на английски език, както и 191 бележки под линия.

**Структурата** е логична и последователна, като се използва класическият за правните изследвания подход, комбиниран с исторически подход: от историческо развитие на усилията за поддържане на международния мир и сигурност, към теоретично изясняване на използвания инструментариум и разглеждане на конкретното съдържание на санкционните режими, действащи в момента.

В увода докторантът ясно формулира обекта, предмета, целите, изследователските задачи, както и използваната методология. **Предметът на изследване** са санкциите за поддържане и възстановяване на мира и сигурността. **Цел** на дисертационния труд е да се анализира режимът на санкциите, налагани от Съвета за сигурност на ООН в тази материя.

**Първа глава** разглежда международните институции за поддържане на мира и сигурността в света. Първият параграф представя кратък исторически преглед на възникването и развитието на международните институции и идеите им за поддържане на международния мир и сигурност.

**Втора глава** е посветена на теоретичните проблеми на режима на санкциите. Първият параграф извежда понятието „санкция“ в международния режим на санкциите. Разгледани са различните видове санкции в правната доктрина, като за основа е взет Устава на ООН, практиката на Съвета за сигурност и относимите резолюции. Представени са различните тълкувания и дефиниции на термина „санкции“ и е отграничен от едностранните ограничителни мерки.

**Трета глава** анализира сега действащите санкционни режими, наложени от Съвета за сигурност на ООН, както и механизмите за тяхното прилагане. Тази глава представлява case study по отношение на теоретичната част от дисертацията. Разгледани са санкциите срещу Ал Шабаб (Сомалия), ИДИЛ (Даеш) и Ал Кайда, Ирак, Демократична република Конго, Судан, Ливан, Корейската народнодемократична република, Либия, талибаните, Гвинея-Бисау, Централно африканска република, Йемен, Южен Судан и Хаити.

### 4.2. Оценка на научните и практически резултати и приноси в дисертацията

Първото несъмнено достойнство на дисертационния труд е изборът на темата,

За първи път в българската специализирана литература по международно публично право е направено цялостно изследване на проблема за санкциите, които налага Съвета за сигурност на ООН за поддържане и възстановяване на международния мир и сигурност.

Бих разделила научните приноси на теоретични и научно-практически.

Сред първите несъмнено са следните:

- Теоретичен принос представлява определянето на обхвата на всеки един от термините: „санкция”, „мерки”, „контрамерки”, „едностранни ограничителни мерки” и „принудителни мерки”.
- Изследването на съответствие на санкциите с основните принципи на съвременното международно право също е приносно от гледна точка на доктрината на международното право
- Извеждането на разликите между санкциите в международното право и международноправната отговорност на държавата съгласно текста на проекточленове за уреждане на международноправната отговорност на държавата, приет от Комисията по международно право към ООН (2001 г.) е съществено за теоретичната конструкция на дисертацията.
- Направена е класификация на санкциите, налагани от Съвета за сигурност.
- Изследването на аспекта относно зачитането на правата на човека в процедурата по налагане на санкциите.
- Има много обосновани изводи, сред които бих изтъкнала този на с. 217, че противно на схващането, че санкциите имат наказателен характер, много санкционни режими са предназначени да подкрепят правителствата и регионите, които търсят мирни преходи.  
Сред научно-практическите бих посочила:
- Изведени са най-критикуваните аспекти на съвременния механизъм по тяхното прилагане. Изследвани са предложенията на различни автори направени с цел да се реформира процеса по налагане на санкциите.
- За първи път в българската специализирана литература са изследвани санкциите срещу Ал-Шабаб (Сомалия), ИДИЛ (Даеш) и Ал Кайда, Ирак, Демократична република Конго, Судан, Ливан, Корейската народнодемократична република, Либия, талибаните, Гвинея-Бисау, Централно африканска република, Йемен, Южен Судан и Хаити.

Докторантът демонстрира способност да анализира и борови с интердисциплинарен научен инструментариум: юридически източници, съдебна практика, политически документи и др.

## **6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта**

Докторантът е представил 3 публикации, свързани с темата на дисертационния труд, на български език. Публикациите представляват доклади, представени на научни конференции, които впоследствие са издадени в специализирани научни сборници с научно рецензиране. По-голямата част от изследванията, извършени в представените публикации, са залегнали в текста на дисертационния труд, което свидетелства за неговото поетапно и систематично разработване в хода на докторската програма.

## **7. Автореферат**

Представеният автореферат е в обем от 31 страници и отразява точно и добросъвестно съдържанието на дисертационния труд. Авторефератът е структуриран съгласно изискванията на Правилника на ПУ „П. Хилендарски“.

## **8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати**

Въпреки описателността в Първа глава от дисертационния труд, считам, че той представлява принос в специализираната литература по международно публично право и

международни отношения у нас. Изследването съдържа критичен подход към сега действащия режим на санкциите и би бил полезен при външнополитически демарши от страна на България в тази насока, както и за евентуално бъзещо участие на страната ни като непостоянен член на Съвета за сигурност на ООН.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът Христо Бойчев Боев **притежава** необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Международно право и международни отношения“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на Христо Бойчев Боев в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право докторска програма Международно право и международни отношения.

5.05.2025 г.

Изготвил

становището:

.....

проф. д-р Ирена Цонева Илиева